

Postgraduaat Geestelijke gezondheidszorg

ECTS-fiche - Stempel van een diagnose

Studiepunten	4 SP
Taal	Nederlands
Verplicht / Facultatief	verplicht
Academiejaar	2026-2027
Periode	Semester 1
Aantal contacturen	35
Tolereerbaarheid	Niet van toepassing
Coördinator	Pieterjan Verschelden
Docenten	Gastdocenten
Verwachte aanvangscompetenties	a. De algemene toelatingsvoorwaarden en de dwingende volgtijdelijkheid zijn beschreven in de onderwijs- en examenregeling. Deze zijn beschreven in het specifiek onderwijs- en examenreglement voor permanente vorming, Odisee, 2026-2027 b. Specifieke toelatingsvoorwaarden: Om dit OPO te kunnen aanvatten, is een bachelor-of masterdiploma (min. niveau 6) binnen de zorgverlening vereist. Vierdegraads of HBO5 verpleegkundigen (niveau 5) kunnen mits bijkomende voorwaarden op vlak van werkervaring toegelaten worden. Hiervoor dient een aanvraagdossier te worden ingediend en goedgekeurd door de stuurgroep. Zij verwerven bij slagen slechts een getuigschrift permanente vorming. Examenvrijstelling voor dit OPO is enkel mogelijk op basis van een eerder verworven credit van een vergelijkbaar OPO. Hiervoor dient een gedetailleerd aanvraagdossier te worden voorgelegd en beoordeeld door de stuurgroep. c. De docent wenst ook de aandacht te vestigen op het belang van de volgende aanvangscompetenties: Geen.
Doelstellingen	Plaats van het opleidingsonderdeel in de opleiding: Dit OPO is één van de modules van het Postgraduaat 'Geestelijke gezondheidszorg'. Er is geen strikte volgtijdelijkheid in de opleiding.

	Competenties uit het competentieprofiel en geëvalueerde competentieniveau: Dit OPO is onderdeel van het postgraduaat Geestelijke gezondheidszorg dat tegemoetkomt aan de erkenningscriteria voor de bijzondere beroepsbekwaamheid en -titel (BBK/BBT) van verpleegkundige gespecialiseerd in de geestelijke gezondheidszorg en de psychiatrie (B.S. 24/04/2013). Eén van de voorwaarden om erkend te kunnen worden om de bijzondere beroepsbekwaamheid of -titel te dragen of te behouden is het volgen van een gespecialiseerde theoretische opleiding in de geestelijke gezondheidszorg en psychiatrie. Wie het postgraduaatsgetuigschrift verwerft heeft het beoogde competentieniveau bereikt. Kerdoelen van het opleidingsonderdeel: • kwetsbaarheden vanuit een bio-psycho-sociaal alsook existentiële invalshoek leren bekijken • een kritische blik ontwikkelen tegenover diagnostische instrumenten • vanuit een wetenschappelijk onderbouwde visie concrete tools leren toepassen • verdiepende kennis verwerven in verschillende kwetsbaarheden • de persoonlijke, de professionele en zorg-ethische competenties van de zorgverlener vergroten: reflecteren, communiceren, integreren en transfereren; • een interactief forum bieden voor het uitwisselen van kennis en ervaring.
Leerinhoud	Thema 1: DSM Do's en Don'ts Voormiddag: De DSM als classificatietool Je leert de geschiedenis van de DSM kennen. Doorheen de verschillende edities zal er stil gestaan worden bij de maatschappelijke invalshoeken van diagnoses en zal er kritisch gekeken worden naar dit diagnostisch handboek. Je leert vanuit wetenschappelijk onderzoek kijken naar de huidige stigmatisering die een diagnose met zich mee brengt. Namiddag: Zinvol werken met de DSM Welke diagnose verdient DSM? Wat betekent het om “een stempel te dragen”. Patiënten, cliënten en bewoners geven vaak aan dat er nog een groot taboe en stigma heerst omtrent psychische kwetsbaarheden. In hoeverre werken diagnoses dit taboe en deze stigma in de hand?

Is de DSM 'part of the disease' of is het krijgen van een accurate diagnose een grote meerwaarde binnen een zorgtraject. We bekijken hoe adviezen van de Hoge Gezondheidsraad kunnen leiden tot good-practice hulpverlening voor zorgvragers.

Thema 2: Angst-, stemmings- en voedingsstoornissen

Voormiddag: voedings- en eetstoornissen

De somatische gevolgen van voedings- en eetstoornissen zijn vaak ernstig. Het is als hulpverlener dan ook aangewezen om op de hoogte te zijn van wat deze psychische kwetsbaarheden juist inhouden. Vanuit een bio psychosociale invalshoek zullen de verschillende voedings- en eetstoornissen geëxploreerd worden.

Namiddag: Angst- en stemmingsstoornissen

Iedereen heeft ooit al eens "angst" ervaren, iedereen heeft wel eens "een slechte dag". Maar wanneer spreken we dan van een stoornis. We exploreren angst- en stemmingsstoornissen aan de hand van de diagnostische criteria. Je wordt uitgedaagd om linken te leggen naar de invloed van een dergelijke diagnose op het dagelijks functioneren, zowel individueel als binnen een maatschappelijke context.

Thema 3: Psychosegevoeligheid

Voormiddag: Theoretische verdieping in psychotische ervaringen

De DSM-5 betekende voor enkele diagnoses een heuse aanpassing, een van de grootste wijzigingen werd doorgevoerd binnen het schizofreniespectrum. We gaan in detail in op deze aanpassingen en maken de link naar de praktijk.

Namiddag: Psychosegevoeligheid in de praktijk

Wat betekent het om een psychotische kwetsbaarheid te hebben? Samen met een ervaringsdeskundige zal deze vraag geëxploreerd worden. Vertrekkend vanuit dit persoonlijk en uniek verhaal bieden we een richtinggevend kader voor warme, herstelgerichte en samenhangende zorg aan mensen met een psychosegevoeligheid.

Thema 4:

Voormiddag: persoonlijkheidsstoornissen

In de DSM-5 wordt een persoonlijkheidsstoornis omschreven als 'een duurzaam patroon van innerlijke ervaringen en gedragingen dat duidelijk afwijkt van wat binnen de cultuur van de betrokkene wordt verwacht, dit op twee of meer terreinen binnen het dagelijks functioneren'.

Officieel bestaan er tien verschillende persoonlijkheidsstoornissen, onderverdeeld in drie clusters. Je wordt ondergedompeld in deze materie en uitgedaagd om iedere diagnose vanuit een bio-psycho-sociale invalshoek te bekijken.

Namiddag: Impact van een diagnose op de context

Hoe ervaar je onmacht, angst en verdriet als iemand in je familie of omgeving een ernstig psychisch probleem blijkt te hebben? Wat geeft kracht en wat bied hoop? Welke impact heeft de diagnose op hen? Vanuit persoonlijke verhalen zullen praktische handvaten meegegeven worden om als hulpverlener beter om te gaan met naastbetrokkenen.

Thema 5: Psychotrauma

Voormiddag: psychotrauma en dissociatieve stoornissen

Het leven is, meestal, een balans tussen positieve ervaringen en negatieve ervaringen. Sommige gebeurtenissen kunnen echter zo traumatisch zijn dat er sprake is van een psychisch letsel. Het psychisch afweermecanisme is, bij wijze van spreken, onvoldoende in staat om deze gebeurtenis te verwerken. De invloed op het dagelijks functioneren is niet te onderschatten. We staan stil bij het theoretisch kader rond trauma en dissociatieve stoornissen.

Thema 2: traumasensitief handelen

Deze namiddag bouwen we voort op de geziene theorie en bekijken we hoe je als hulpverlener traumasensitief kan handelen ter ondersteuning van het herstel van de zorgvrager.

Leertrajecten en onderwijsmethoden	Werkvorm: - Interactieve hoorcolleges - Interactieve werkcolleges
Studie- en verwerkingstijd	• Studiepunten¹: 4 SP • Contacturen: 35 CU • Studeer- en examentijd: 65 SBU² - Overzicht opdrachten/stages: 100% mondeling examen (gesloten boek)
Evaluatiemodaliteiten	Eerste zittijd Evaluatievorm: mondeling examen Leermateriaal: geen Beoordelingsschaal: 1-20/20 puntenschaal Als er < 10/20 wordt gescoord is men niet geslaagd voor deze module Tweede zittijd • Bij de tweede examenkans gelden dezelfde modaliteiten. Indien de student in de tweede examenperiode niet deelneemt dan zal het punt van de eerste examenperiode overgenomen worden.
Verplicht studiemateriaal	De docent gebruikt een PowerPoint (of gelijkaardige) presentatie. Het studiemateriaal wordt ter beschikking gesteld via het leerplatform Toledo Ultra.
Aanbevolen studiemateriaal	Eigen notities van de student behoren tot het studiemateriaal.
Overig didactisch materiaal	/

¹ Studiepunt wordt gebruikt om de studieomvang van elke opleiding of elk opleidingsonderdeel uit te drukken. Het is een internationaal aanvaarde eenheid die overeenstemt met 25 à 30 uren voorgeschreven onderwijs-, leer- en evaluatieactiviteiten.

² SBU: studiebelastinguren.